

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«15» грудня 2020 року

№ 60/24-рк/к

м. Київ

**ТОВ «АРКАДА-
ЖИТЛОСЕРВІС»**

вул. Є. Маланюка,
буд. 101, каб. 205/1,
м. Київ, 02002

*Про запобігання порушенням
законодавства про захист
економічної конкуренції*

Північним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснюється розгляд заяви громади житлового масиву «Нова Богданівка» в с. Богданівка Великодимерської об'єднаної територіальної громади Броварського р-ну Київської обл. (далі – Масив) в особі Мандич Т.І. від 27.11.2020 б/н (вх. Відділення від 27.11.2020 № 60-01/183-АМ) щодо можливого порушення законодавства про захист економічної конкуренції внаслідок дій товариства з обмеженою відповідальністю «АРКАДА-ЖИТЛОСЕРВІС» (далі – ТОВ «АРКАДА-ЖИТЛОСЕРВІС») (далі – Заява) під час припинення надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

У ході попереднього розгляду Заяви Відділенням встановлено наступне.

ТОВ «Аркада-Житлосервіс» надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення для мешканців житлового масиву «Нова Богданівка» в с. Богданівка Великодимерської об'єднаної територіальної громади Броварського р-ну Київської обл. (далі – Масив).

У зв'язку із ліквідацією ділянки «Водне господарство», припиненням господарської діяльності з надання централізованого водопостачання та водовідведення в Масиві, та майбутнім відчуженням основних засобів водного господарства (нежитлових будівель, споруд, обладнання тощо), ТОВ «Аркада-Житлосервіс» повідомила мешканців Масиву про припинення дії укладених договорів «Про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення» з 20.12.2020 з підстав неможливості їх подальшого виконання, внаслідок істотної зміни обставин, якими сторони керувались при укладанні вищевказаних договорів.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» основними завданнями Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, зокрема, здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Згідно з частиною четвертою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної

конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.

Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що природна монополія – це стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про природні монополії» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції у сферах природних монополій здійснюється Антимонопольним комітетом України відповідно до його компетенції.

Згідно з частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сфері централізованого водопостачання, централізованого водовідведення регулюється відповідно до цього Закону.

Згідно зі статтею 8 Закону України «Про природні монополії» предметом державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій є:

- доступ споживачів до товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.

При цьому, частиною другою статті 10 Закону України «Про природні монополії» визначено, що **суб'єкти природних монополій не можуть вчиняти дії, які призводять або можуть призвести до неможливості виробництва (реалізації) товарів**, щодо яких здійснюється регулювання відповідно до цього закону, або до заміни їх іншими товарами, не однаковими за споживчими характеристиками.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна політика у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення будується на принципах:

– державного управління і регулювання відносин у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

– пріоритетності питного водопостачання перед іншими видами спеціального водокористування;

– гарантованого першочергового забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб;

– раціонального використання питної води;

– науково обгрунтованого нормування якості питної води, нормативів її споживання та формування тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

– наближення технологій виробництва питної води, нормативів щодо очищення стічних вод, а також засобів вимірювання і методів оцінки до відповідних нормативів, технологій, засобів і методів, прийнятих у Європейському Союзі;

– запобіжного характеру заходів щодо охорони джерел і систем питного водопостачання;

– дотримання оптимального балансу використання поверхневих і підземних вод для питного водопостачання;

– обов'язковості державної експертизи і оцінки експлуатаційних запасів підземних вод для питного водопостачання;

– обов'язковості оцінки впливу на довкілля і державної санітарно-епідеміологічної експертизи проектів господарської, інвестиційної та іншої діяльності, яка може негативно вплинути на стан джерел і систем питного водопостачання;

– економічного стимулювання раціонального використання питної води споживачами;

– невідворотності відповідальності у разі порушення законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

–відшкодування збитків, завданих внаслідок порушення законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

–забезпечення вільного доступу до інформації про якість питної води, стан джерел та систем питного водопостачання та водовідведення, порядку формування нормативів питного водопостачання та тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

–додержання єдиних правил і норм усіма суб'єктами відносин у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

–ліцензування господарської діяльності із централізованого водопостачання та водовідведення;

–заборони відключення об'єктів питного водопостачання та централізованого водовідведення від системи енерго-, газо-, теплопостачання як об'єктів життєзабезпечення і стратегічного значення.

Пунктом 8 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (далі – Правила № 690), визначено, що такі **послуги надаються споживачам безперервно**, крім часу перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Відповідно до пункту 27 Правил № 690 у разі несвоєчасного здійснення платежів за послуги споживач сплачує пеню в розмірі, встановленому в договорі, але не вище 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.

Згідно зі статтею 7 Закону України від 02.04.2020 № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги» споживач (індивідуальний, колективний) зобов'язаний, зокрема, у разі несвоєчасного здійснення платежів за житлово-комунальні послуги **сплачувати пеню** в розмірах, установлених законом або договорами про надання житлово-комунальних послуг.

Відповідно до частини першої статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» у разі несвоєчасного здійснення платежів за житлово-комунальні послуги **споживач зобов'язаний сплатити пеню** в розмірі, встановленому в договорі, але не вище 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.

Нарахування пені починається з першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку внесення плати за житлово-комунальні послуги.

Пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтвердженої належним чином.

Згідно з абзацами першим та четвертим частини четвертої статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги (крім послуг з постачання та розподілу електричної енергії та природного газу) має право обмежити (припинити) надання відповідної комунальної послуги її споживачу незалежно від обраної моделі організації договірних відносин у разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті комунальні послуги протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця. Таке попередження надсилається споживачу не раніше наступного робочого дня після спливу граничного строку оплати комунальної послуги, визначеного законодавством та/або договором про надання відповідної комунальної послуги.

Постачання комунальної послуги відновлюється в повному обсязі протягом наступного дня з дати повного погашення заборгованості за фактично спожиті послуги чи з дати укладення угоди про реструктуризацію заборгованості.

Відповідно до пунктів 5 та 6 частини першої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги має право:

- припинити/зупинити надання комунальних послуг у разі їх **неоплати** або **оплати не в повному обсязі** в порядку і строки, встановлені законом та договором, крім випадків, коли якість та/або кількість таких послуг не відповідають умовам договору;

- звертатися до суду в разі **порушення споживачами умов договору**.

Згідно з пунктом 1 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний забезпечувати своєчасність надання, **безперервність** і відповідну якість **комунальних послуг** згідно із законодавством та умовами договорів про їх надання, у тому числі шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів;

Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» **надання комунальних послуг** та надання послуги з управління багатоквартирним будинком **здійснюються безперервно**, крім часу перерв на:

1) проведення ремонтних і профілактичних робіт згідно з будівельними нормами і правилами, правилами технічної експлуатації і користування, положеннями про проведення поточного і капітального ремонтів та іншими нормативно-правовими актами;

2) міжопалювальний період для систем опалення виходячи з кліматичних умов згідно з нормативно-правовими актами;

3) ліквідацію наслідків аварії.

Стаття 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачає, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема:

- **управління об'єктами житлово-комунального господарства**, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню;

- здійснення відповідно до законодавства **контролю за належною експлуатацією та організацією обслуговування населення підприємствами житлово-комунального господарства**, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, транспорту, зв'язку, за технічним станом, використанням та утриманням інших об'єктів нерухомого майна усіх форм власності, за належними, безпечними і здоровими умовами праці на цих підприємствах і об'єктах; прийняття рішень про скасування даного ними дозволу на експлуатацію об'єктів у разі порушення нормативно-правових актів з охорони праці, екологічних, санітарних правил, інших вимог законодавства;

- здійснення **контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів**;

- здійснення **контролю за станом квартирної обліку та додержанням житлового законодавства** на підприємствах, в установах та організаціях, розташованих на відповідній території, незалежно від форм власності.

Враховуючи наведене, чинним законодавством передбачено можливість припинення або обмеження надання комунальних послуг виключно у разі наявності у споживачів заборгованості за отриманні послуги, а отже заборонено припиняти надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення споживачам, які сумлінно сплачують за отримані послуги та не мають заборгованості за спожиті вищевказані послуги.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополююче (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з пунктом 5 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається часткова або повна відмова від придбання або реалізації товару за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання.

Таким чином, дії ТОВ «Аркада-Житлосервіс», які полягають у припиненні надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення мешканцям Масиву до моменту визначення іншого виконавця таких послуг, можуть містити ознаки порушення, передбаченого пунктом 5 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринках надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення мешканцям Масиву, а саме: часткової або повної відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел його придбання.

Враховуючи викладене, для забезпечення зменшення негативних наслідків, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктом 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами та доповненнями), з метою запобігання порушень законодавства про захист економічної конкуренції адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Товариству з обмеженою відповідальністю «Аркада-Житлосервіс» (02002, м. Київ, вул. Є. Маланюка, буд. 101, каб. 205/1; ідентифікаційний код юридичної особи 35758649) вжити вичерпних заходів щодо подальшого забезпечення мешканців житлового масиву «Нова Богданівка» в с. Богданівка Великодимерської об'єднаної територіальної громади Броварського р-ну Київської обл. послугами з централізованого водопостачання та водовідведення до моменту визначення іншого виконавця таких послуг.

Про результати розгляду рекомендацій повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **протягом 10 календарних днів** з дня їх отримання, з наданням підтвердних документів.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення**

О. Хмельницький